

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14367/2023
17.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца Института за српску културу Приштина - Лепосавић, кога заступа Државно правобранилаштво, против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Александар Костић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 311/23 од 08.02.2023. године, у седници одржаној 17.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

I ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ Апелационог суда у Београду Гж 311/23 од 08.02.2023. године у делу става два изреке којим је одлучено о камати на износ од 1.167,126,76 динара за период од 02.09.2017. године до исплате, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и потврђује првостепена пресуда Вишег суда у Београду П 38/22 од 06.10.2022. године у делу става првог изреке, којим је обавезан тужени да тужиоцу плати затезну камату на износ од 1.867.126,76 динара за период од 02.09.2017. године до исплате.

II ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име трошкова ревизијског поступка исплати износ од 18.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 38/22 од 06.10.2022. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу плати законску затезну камату на износ од 3.901.817,60 динара и то на појединачне месечне износе са законском каматом ближе одређене у том ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да му плати законску затезну камату на износ од 3.901.817,60 динара и то на појединачне месечне износе ближе одређене у том ставу изреке за период од 01.12.2000. до 01.09.2017. године. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 231.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 311/23 од 08.02.2023. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 38/22 од 06.10.2022. године у делу става првог изреке којим је обавезан тужени да тужиоцу исплати законску затезну камату на износ од 2.034.690,84 динара и то на појединачне месечне износе као у том ставу изреке за период од доспелости до исплате са законском затезном каматом почев од 14.12.2017. године до

исплате, као и у ставу другом и трећем изреке. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Београду П 38/22 од 06.10.2022. године у преосталом делу става првог изреке тако што је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му исплати законску затезну камату на износ од 1.867.126,76 динара од 02.09.2017. године до коначне исплате са законском затезном каматом од 14.12.2017. године до исплате, одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 57.500,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију у односу на став други изреке, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правноснажну пресуду у побијаном делу на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је обављао послове ... Института за српску културу у Приштини са седиштем у Лепосавићу. Пресудом Вишег суда у Краљеву К 24/16 од 11.04.2017. године која је постала правноснажна 01.08.2017. године тужени је осуђен за продужено кривично дело злоупотреба службеног положаја које је извршио у периоду од новембра 2000. године до краја фебруара 2005. године и осуђен на казну затвора у трајању од три године. Наведеном пресудом тужени је обавезан да овде тужиоцу плати износ до 3.901.817,60 динара у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде. У образложењу назначене пресуде је истакнуто да износ од 3.901.817,60 динара представља износ имовинске користи коју је овде тужени присвојио на штету Института за српску културу Приштина – Лепосавић. Главни дуг износи 3.901.817,60 динара од чега је у извршном поступку наплаћено 2.034.690,84 динара. Остао је ненаплаћен износ од 1.867.126,76 динара. Назначеном кривичном пресудом није одлучивано о камати. Тужилац наводи да је претрпео и штету у виду измакле добити за период од 01.12.2000. до 01.12.2017. године.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је полазећи од одредбе члана 271. став 1, члана 278. став 1. и члана 279. ЗОО делимично усвојио тужбени захтев тужиоца налазећи да је обавеза накнаде штете у износу од 3.901.817,60 динара доспела за туженог протеком рока од 30 дана од дана правноснажности кривичне пресуде, а то је 01.09.2017. године, с обзиром да је пресуда Вишег суда у Краљеву К 24/16 од 11.04.2017. године постала правноснажна 01.08.2017. године. Од 02.09.2017. године тужени је у доцњи са исплатом накнаде штете па је у том делу усвојио тужбени захтев док је тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да на износе главног дуга плати камату од 01.12.2000. до 01.09.2017. године одбио као неоснован.

Другостепени суд ставом првим изреке је потврдио првостепену пресуду у делу става првог изреке, којим је обавезан тужени да тужиоцу исплати законску затезну камату на износ од 2.034.690,84 динара и то на појединачне месечне износе као у том

ставу изреке а за период од доспелости – 02.09.2017. године до исплате са законском затезном каматом од 14.12.2017. године а потврдио је пресуду и у ставу другом и трећем изреке. Ставом другим изреке, преиначио је првостепену пресуду у делу става првог изреке да се обавезе тужени да исплати тужиоцу законску затезну камату на 1.867.126,76 динара од 04.09.2017. године са законском затезном каматом од 14.12.2017. године и у том делу тужбени захтев одбио и одлучио о трошковима другостепеног поступка. У прилог преиначујућег дела првостепене пресуде, другостепени суд истиче да камата представља споредно потраживање и дели правну судбину главног потраживања. Све док главни дуг није плаћен, затезна камата на износ главнице за период од доспећа не губи акцесорност и не може се утужити као главно и самостално потраживање. Акцесорност затезне камате као споредног потраживања у односу на главно потраживање, све док оно постоји произлази из одредбе члана 369. и 395. ЗОО. Стога затезна камата не може бити предмет посебног утужења све док главно потраживање не буде измирено. Тек уколико и када главно новчано потраживање буде исплаћено поверилац коме је овај дуг исплаћен у доцњи, има право на затезну камату од доспелости до исплате главног дуга на који износ би имао право и на процесну затезну камату од дана утужења а сходно одредби члана 279. став 1. ЗОО. Како је главни дуг у износу од 3.901.817,60 динара у извршном поступку наплаћен у висини од 2.034.690,84 динара то произлази да је остало ненаплаћено 1.867.126,76 динара, па по налажењу другостепеног суда, тужилац нема право да захтева исплату законске затезне камате на износ неплаћеног главног дуга од 1.867.126,76 динара почев од 02.09.2017. године до исплате са затезном каматом од утужења до исплате јер би такав захтев био противан одредби члана 279. став 2. ЗОО, па је у том делу преиначена првостепена пресуда.

По оцени Врховног суда, правно становиште другостепеног суда у погледу преиначујућег дела првостепене пресуде није правилно, јер је засновано на погрешној примени материјалног права.

Тужени је правноснажном пресудом Вишег суда у Краљеву К 24/16 од 11.04.2017. године обавезан да тужиоцу исплати износ од 3.901.817,60 динара у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде(а то је 01.09.2017. године). Том пресудом тужени није обавезан и на плаћање камате на тај износ. Део новчаног износа је исплаћен а остао је ненаплаћен износ од 1.867.126,76 динара. Тужилац има сходно члану 277. ЗОО право на камату од 02.09.2017. године до исплате јер је тужени пао у доцњу са исплатом назначеног износа. Главни дуг није плаћен у целости, па затезна камата због доцње у исплати главног дуга није осамостаљена када би се могла обрачунавати у апсолутном износу и као главно потраживање – ради њене исплате. Стога су у овом случају сходно члану 277. ЗОО тужиоцу може досудити на неплаћени главни дуг и законска затезна камата од 02.09.2017. године (када је тужени пао у доцњу). У овом случају нема могућности примени члана 279. ЗОО јер та камата је процесног карактера и може имати карактер самосталног потраживања тј. може бити утужена самостално. Законска затезна камата настаје као последица доцње (што је овде случај) и тече све до испуњења дуга и док главни дуг не буде исплаћен она има акцесорни карактер. Та акцесорност произилази из члана 369. у вези члана 295. ЗОО јер иста доспева и застарева истовремено са главним потраживањем, па се она не може третирати самостално од главног дуга. Из изнетог произлази да је другостепени суд погрешно тумачио одредбу члана 369. и члана 295. у вези са чланом 279. ЗОО, па су стога наводи из ревизије тужиоца основани.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Одлука о трошковима поступка донета је на основу члана 165. став 2. ЗПП, исти се односе на трошкове за стручни састав ревизије 18.000,00 динара. Остали трошкови нису признати јер исти сходно члану 163. став 2. ЗПП нису по висини опредељени.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**